

Refugee
Rights

Turkey

Mülteci
Hakları

Merkezi

Türkiye’de Uluslararası Koruma Prosedürü
HAKLAR ve YÜKÜMLÜLÜKLER

SORULAR & YANITLAR

Ağustos 2017

Ülkemden kaçmak zorunda kaldım; Türkiye'ye geldim. Ne yapmalıyım?

Savaş veya zulüm sebebiyle ülkelerinden kaçmak zorunda kalmış ve geri dönemeyecek durumda olan kişilerin Türkiye'de sığınma hakkı vardır. Bunun için Türkiye Devleti'nin sığınmacılarla ilgili görev verdiği resmi kurum olan **Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne (GİGM)** müracaat edip bir sığınma başvurusu yapmanız gerekir. Türkiye kanunlarına göre bu başvurunun ismi "**uluslararası koruma**" başvurusudur. Türkiye'de sığınmacılarla ilgili işlemler 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre yapılır. GİGM, uluslararası koruma başvurunuzu değerlendirip; gerçekten savaş ve zulüm sebepleriyle ülkenize dönemeyeceğinize karar verirse, başvurunuzu kabul eder ve size bir "**uluslararası koruma statüsü**" verir.

Eğer uluslararası koruma başvurusu yaparsanız, başvurunuzla ilgili karar verilmeye kadar Türkiye'de kalmanıza izin verilir ve böylece bazı temel haklardan ve hizmetlerden yararlanabilirsiniz. Eğer GİGM başvurunuzla ilgili olumlu karar verirse, uluslararası koruma statüsüyle Türkiye'de kalmanıza ve bazı temel hak ve hizmetlerden yararlanmaya devam etmenize izin verilecektir.

Ancak Türkiye'deki mevcut yasal düzenlemeler, mültecilerin uzun vadede Türkiye'de kalarak yerleşmesine ve vatandaşlık almasına izin vermemektedir. Bununla beraber, eğer uzun vadede yerleşmek için sizi kabul edecek başka bir ülke bulmanız mümkün olmazsa uluslararası koruma statüsüyle yasal olarak Türkiye'de yaşamaya devam edebilirsiniz.

Kimlere Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanma hakkı verilmiştir?

Türkiye kanunlarına göre, ırkınız, dininiz, siyasi görüşleriniz, milliyetiniz veya belirli bir toplumsal gruba aidiyetiniz sebebiyle ülkenizde zulme maruz kaldıysanız ya da zulüm görme tehlikesi sebebiyle ülkenizi terk ettiyseniz ve bu sebeplerden ülkenize dönemeyecek durumdaysanız ya da

- savaş veya iç çatışma gibi sebeplerden dolayı kimsenin güvende olmadığı, ayırım gözetmeyen şiddet olayları nedeniyle ülkenizi terk etmek zorunda kaldıysanız ve geri dönemeyecek durumdaysanız ya da
- ülkenize geri dönmeniz durumunda ölüm cezasına çarptırılmanız veya hakkınızda verilmiş olan ölüm cezasının infaz edilmesi ya da işkence veya başka türlü onur kırıcı muamelelere maruz kalma tehlikesi sebebiyle geri dönemeyecek durumdaysanız

Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanma hakkınız vardır.

Uluslararası koruma başvurusu yapmanız durumunda GİGM, ülkenizden kaçış sebepleriniz ve geri dönmekle ilgili taşıdığınız endişeleri açıklamanıza imkân sağlayacak, ayrıca ülkenizdeki genel durum ve sizin durumunuzdaki kişilerin karşılaştığı sorunlara ilişkin var olan bilgileri inceleyecek ve durumunuzun yukarıda sıralanan durumlardan birine uyup uymadığı hakkında bir karar verecektir.

Suriye’den gelen sığınmacılar Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapabilir mi?

Hayır; Suriye’deki olaylardan dolayı Türkiye’ye sığınan kişiler “geçici koruma” adı verilen ayrı bir uygulamaya tâbidir. Türkiye, bu uygulama uyarınca Suriye’den Türkiye’ye sığınan kişilere yasal olarak Türkiye’de kalma ve bazı hak ve hizmetlerden yararlanma hakkı tanımıştır. Bu kişilerin de GİGM’e kayıt yaptırarak Geçici Koruma Kimlik Belgesi alması gerekmektedir.

Mevcut uygulamada, Suriye’den Türkiye’ye sığınan Suriye vatandaşları, vatansızlar ve daha önce Suriye’de ikamet etmekte olan Filistinliler GİGM tarafından bu kapsamda değerlendirilmektedir. Dolayısıyla, Suriye’den gelen sığınmacılara halihazırda “geçici koruma” uygulaması uyarınca Türkiye’de kalma hakkı tanındığından bu kişilerin ayrıca bir “uluslararası koruma” başvurusu yapmaları gerekli görülmemiştir. Bu sebeple, mevcut uygulamada geçici korumadan yararlanan kişiler ayrıca bir uluslararası koruma başvurusu yapamaz.

Uluslararası koruma başvurusu yapmak üzere nereye gitmeliyim? Başvuru yapmak için herhangi bir süre sınırlaması var mı?

Uluslararası koruma başvurusu yapmak üzere bulunduğunuz ildeki **İl Göç İdaresi Müdürlüğü’ne (İGİM)** başvurabilirsiniz. **İGİM, GİGM’in her ilde bulunan temsilciliğidir.** Türkiye’de “uluslararası koruma” başvurusu yapmak için herhangi bir yasal süre sınırlaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte, kişilerin Türkiye’ye gelmelerini takiben en kısa sürede uluslararası koruma başvurusuyla ilgili süreçleri başlatmaları önemlidir.

Mevcut uygulamada, Suriye’den gelen sığınmacılar hariç olmak üzere, uluslararası koruma başvurusu yapmak isteyen kişiler genellikle önce Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’nin (BMMYK) Ankara’da bulunan Kayıt Merkezi’ne giderek BMMYK kayıtlarını tamamlar. GİGM’e yapacağınız uluslararası koruma başvurusundan ayrı olarak BMMYK’ya yapmanız gereken başvuruyla ilgili temel bilgi ve açıklamalar bu broşürün ilerleyen sayfalarında sunulmaktadır.

BMMYK Kayıt Merkezi’nde sığınmacılara Türkiye Devleti’ne yapmaları gereken “uluslararası koruma” başvurusu için hangi ildeki İGİM’e müracaat etmeleri gerektiği bildirilir.

Kişilerin BMMYK kayıtlarının ardından en geç 15 gün içinde kendilerine bildirilen ile gidip o ilde bulunan İGİM'e müracaat ederek Türkiye Devleti'ne yaptıkları "uluslararası koruma" başvurularını tamamlamaları gerekmektedir.

Türkiye'de uluslararası koruma başvurusu yapmak bana ne sağlar?

Eğer ülkenizi savaş veya zulüm sebepleriyle terk ettiyseniz ve bu sebeplerden ya da ölüm cezası veya işkence görme tehlikesinden dolayı ülkenize dönemeyecek durumdaysanız, Türkiye'de yasal bir hukuki statü ile kalmaya devam etmek için GİGM'e uluslararası koruma başvurusu yapmanız gerekir.

Uluslararası koruma başvurusu yaptığınız andan itibaren, başvurunuzla ilgili değerlendirme yapılıp nihai olarak olumsuz bir karar verilmeye kadar Türkiye'de kalmanıza izin verilecektir. Yani güvende olmayacağınız bir ülkeye geri gitmeniz istenmeyecek, sınır dışı edilmeniz söz konusu olmayacaktır.

Ayrıca, başvurunuzun incelendiği ve değerlendirildiği süre boyunca Türkiye kanunlarına göre bir "uluslararası koruma sahibi" olarak sağlık, eğitim, çalışma ve diğer alanlarda bazı hak ve hizmetlerden yararlanmanız mümkün olacaktır. Türkiye'de "uluslararası koruma" başvurusu yapan kişilere sağlık, eğitim ve çalışma alanlarında tanınan haklara dair ayrıntılı bilgi için kuruluşumuz Mülteci Hakları Merkezi'nin hazırladığı broşürleri inceleyebilirsiniz.

Uluslararası koruma başvurusu yaparsam bana barınma imkânı sağlanacak mı? İstedğim ilde ikamet edebilecek miyim?

Hayır; Türkiye'de "uluslararası koruma" başvurusu yapan kişilere genel olarak barınma imkânı sağlanmamaktadır. Uluslararası koruma başvurusu yapanların GİGM tarafından kendileri için tayin edilen il sınırları içinde kendi imkanlarıyla bir ev bulmaları ve barınmayla ilgili masrafları kendilerinin karşılaması esastır.

Ancak özellikle hassas durumda olan sığınmacıların halihazırda Yozgat'ta bulunan Kabul ve Barınma Merkezi'nde ücretsiz olarak barındırılmaları mümkün olabilir. Ayrıca refakatsiz durumda bulunan çocuk sığınmacıların Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın uygun göreceği tesislerde devlet imkanlarıyla barındırılmaları gerekir.

Türkiye'de uluslararası koruma başvurusu yapan kişilere istedikleri ilde ikamet etme hakkı verilmemiştir. GİGM yetkilileri, size ikametiniz için uygun görülen bir il tayin edecektir. Eğer GİGM'e yapacağınız ilk başvurudan önce BMMYK'nın Ankara'da bulunan Kayıt Merkezi'ne müracaat ederseniz, GİGM'in ikametiniz için uygun gördüğü il size BMMYK Kayıt Merkezi'nde bildirilecektir.

Eğer ilk müracaatı bulunduğunuz ildeki İGİM'e yaparsanız, buradaki yetkililer size ya bulunduğunuz ilde kalmaya devam etmenizin uygun görüldüğünü söyleyecek ya da sizi ikametiniz için uygun görülen başka bir ile yönlendirecektir.

Özellikle tercih ettiğiniz veya yakınlarınızın yaşadığı bir il varsa bunu başvuru sırasında İGİM yetkililerine ve/veya daha öncesinde BMMYK yetkililerine belirtmeniz önemlidir. İGİM tarafından bu ilde ikametiniz için izin verilmesi mümkün olabilir. Ancak tercihinizin dikkate alınabileceğinin garantisi yoktur.

İGİM'in ikametiniz için belirlediği ile en geç 15 gün içinde gitmeniz ve bu ildeki İGİM'e kayıt yaptırdıktan sonra İGİM'in yazılı iznini almadan şehrinizden hiçbir şekilde ayrılmamanız çok önemlidir. İkamet ilinizi izinsiz terk etmeniz durumunda uluslararası koruma başvurunuzu "geri çekmiş sayılırsınız" ve hakkınızda sınır dışı kararı verilebilir. İGİM, sizden haftada bir ya da birkaç defa gelerek kendinizi göstermenizi, böylece ikamet ilinizde bulunmaya devam ettiğinizi ispat etmenizi isteyebilir.

İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne (İGİM) yaptığım başvuru sırasında ve sonrasında nasıl bir süreç izlenecek?

Bulduğunuz ya da yönlendirildiğiniz ildeki İGİM'e yaptığınız uluslararası koruma başvurusunu takiben sizinle bir kayıt görüşmesi gerçekleştirilecektir. Uygulamada, İGİM yetkililerinin iş yükünden dolayı uluslararası koruma kayıt görüşmenizin müracaat ettiğiniz gün gerçekleştirilmesi mümkün olmayabilir. Bu durumda yetkililer size kayıt işlemlerinizi tamamlamak için gelmeniz gereken günü bildirecektir.

Kayıt görüşmesi sırasında size kimlik bilgileriniz ve ülkenizi terk etme nedenlerinizle ilgili sorular sorulacaktır. Sizden, eğer varsa, yanınızda getirdiğiniz pasaport ve benzeri kimlik belgeleri ile ülkenizde yaşadığınız sorunlara dair belgeleri sunmanız istenecektir. Bu belgelerin fotokopileri alınarak dosyanıza konulacak, asılları size iade edilecektir. Yetkililer, gerek görürlerse üzerinizdeki ve beraberinizdeki eşyaları kontrol etmek isteyebilirler. Kayıt sırasında ayrıca parmak iziniz alınacak ve biyometrik özelliği olan bir fotoğrafınız çekilecektir. Yetkililer eğer gerek görürlerse sizi sağlık kontrolü için bir kamu sağlığı kurumuna yönlendirebilir. Eğer beraberinizde gelen aile bireyleriniz varsa bu işlemler onlar için de aynı şekilde gerçekleştirilir.

Kayıt görüşmesi sırasında ayrıca İGİM yetkilisi sizinle uluslararası koruma başvurunuzun incelenmesi ve değerlendirilmesinin nasıl yapılacağı, itiraz yolları, başvuru sahibi olarak yararlanabileceğiniz hak ve hizmetler ile uymanız gereken yükümlülükler konusunda sözlü ve yazılı bilgiler paylaşacaktır.

Kayıt sonrasında size ve varsa beraberinizdeki aile bireylerinize kimlik bilgilerinizi içeren ve uluslararası koruma başvurusu yaptığınızı gösteren 30 gün geçerli bir Uluslararası Koruma Kayıt Belgesi verilecektir. Bu belge tamamen ücretsizdir. Gerekirse İGİM belgenin geçerlilik süresini uzatabilir.

Kayıt işleminin sonunda size “bireysel mülakat” görüşmenizin hangi tarihte ve nerede gerçekleştirileceği de bildirilecektir.

Uluslararası koruma başvurumla ilgili benimle gerçekleştirileceği söylenen “bireysel mülakat” nedir? Bireysel mülakatta neler konuşulur?

“Bireysel mülakat” ülkenizden kaçma nedenleriniz ve niçin geri dönmekten korktuğunuz konusunda ayrıntılı açıklamalar yapmanıza imkân vermek için gerçekleştirilecek olan bir görüşmedir. Gerekirse tercüman eşliğinde yapılacak bu görüşme sonrasında İGİM sizin Türkiye’de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerini taşıyıp taşımadığınızı konusunda karar verecektir. Bu yüzden “bireysel mülakat”, başvurunuzun değerlendirilmesi sürecindeki en önemli aşamadır.

Kayıtlı olduğunuz ilin İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkililerince gerçekleştirilecek olan bu görüşmede size ülkenizden ayrılma sebepleriniz ve ülkenize dönmekten niçin korktuğunuza dair ayrıntılı sorular sorulacak ve size bu konularla ilgili açıklamalar yapma, varsa elinizdeki belgeleri sunma imkânı tanınacaktır. Bu görüşmenin kayıt tarihinizden itibaren 30 gün içinde gerçekleştirilmesi gerekir. Uygulamada bu süre daha fazla uzayabilmektedir.

Eğer beraberinizde gelen aile bireyleriniz varsa, yetkililer onlarla da ayrıca mülakat yapmak isteyebilir. Ayrıca gerekli görüldüğü takdirde sizinle ve/veya aile bireylerinize daha sonra ilave mülakatlar da gerçekleştirilebilir.

Bireysel mülakat sırasında ülkenizi terk etme sebepleriniz ve niçin geri dönmekten korktuğunuza dair gerekçeleri açıklıkla ve dürüst bir şekilde anlatmanız başvurunuzla ilgili karar verecek yetkilinin işini kolaylaştıracaktır.

Bireysel mülakattan sonra benim için düzenlenecek olan Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi nedir ve ne işe yarar?

Bireysel mülakat görüşmesini tamamlayan uluslararası koruma başvuru sahiplerine ve varsa aile bireyelerine Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi adında fotoğraflı bir belge düzenlenir.

Bu belge, Türkiye'de uluslararası koruma başvurusu yaptığınızı ve başvurunuzla ilgili incelemenin halen devam ettiğini gösterir, Türkiye'de yasal olarak ikamet etmekte olduğunuzu kanıtlar ve ikamet izni yerine geçer. Tamamen ücretsizdir. Bu belge 6 ay süreyle geçerli olacak, daha sonra geçerlilik süresi 6 aylık sürelerle uzatılacaktır. Ayrıca bu belgenin üzerinde bulunan ve 99 ile başlayan Yabancı Kimlik numarası ile Türkiye'de belli hizmet ve haklara erişim sağlayabilirsiniz.

Eğer kayıt sırasında başvurunuzun “kabul edilemez sayılmasına” veya “hızlandırılmış usulle incelenmesine” karar verilirse size Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi düzenlenmeyecektir. “Kabul edilemez başvuru” ve “hızlandırılmış usul” konularıyla ilgili daha fazla bilgi için lütfen bu broşürün ilerleyen sayfalarını inceleyiniz.

Uluslararası koruma başvurumla ilgili işlemler sırasında bana tercüman hizmeti sağlanacak mı?

Eğer GİGM/İGİM yetkilileriyle Türkçe veya başka bir ortak dilde anlaşamayacak durumdaysanız hem kayıt hem de bireysel mülakat görüşmelerinde tercüman talep etme hakkınız vardır. Eğer yetkililerle anlaşmak konusunda dil engelinden dolayı zorluk çekiyorsanız, yetkilileri bu konuda ikaz etmeli ve tercümana ihtiyaç duyduğunuzu belirtmelisiniz. GİGM/İGİM Yetkililerinin sağlayacağı tercüman için sizden herhangi bir ücret talep edilmeyecektir.

Başvurum sırasında Türkiye Devleti makamlarıyla paylaştığım bilgiler kendi ülkemın makamlarıyla ya da başka kişi veya kurumlarla paylaşılacak mı?

Başvurunuz sırasında GİGM/İGİM yetkilileriyle paylaştığınız bilgiler ve belgeler kendi ülkeniz makamları da dahil olmak üzere başka hiçbir kişi ve kurumla paylaşılamaz. Aynı şekilde, Türkiye'de uluslararası koruma başvurusu yaptığınız bilgisi de kendi ülkeniz makamlarıyla asla paylaşılmayacaktır.

Başvurumla ilgili karar ne zaman verilecek? Başvurumla ilgili olumlu karar verilirse bu ne anlama gelir?

Eğer başvurunuz normal prosedürde değerlendiriliyorsa, GİGM başvurunuzla ilgili kararı 6 ay içinde vermeye çalışacaktır. Ancak uygulamada bu süre genellikle uzamaktadır. Eğer başvurunuz “hızlandırılmış usulde” ele alınıyorsa bu süre çok daha kısa olacaktır; lütfen bu broşürün ilerleyen sayfalarında “hızlandırılmış usul” uygulamasıyla ilgili kısımları inceleyiniz.

GİGM, kayıt ve mülakat aşamalarında sunduğunuz bilgi ve belgeler ışığında, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerini taşıyıp taşımadığınıza dair ayrıntılı bir inceleme yapacak ve karar verecektir. Bu karar olumlu olursa GİGM size bu kanuna göre tanımlanmış olan **“3 tip bireysel uluslararası koruma statüsünden”** birini verecektir:

- Eğer bir 'Avrupa ülkesinden' (yani Avrupa Konseyi Örgütü'ne üye bir ülkeden) geliyorsanız ve ırkınız, dininiz, siyasi görüşleriniz, milliyetiniz veya belirli bir toplumsal gruba aidiyetiniz sebebiyle ülkenizde zulme maruz kaldıysanız ya da zulüm görme tehlikesi sebebiyle ülkenize geri dönemeyecek durumda olduğunuza karar verilirse, size **“mülteci” statüsü** verilecektir;
- Eğer durumunuz aynen yukarıda tanımlandığı şekildeyse ancak 'Avrupa dışında bir ülkeden' (yani Avrupa Konseyi Örgütü üyesi olmayan bir ülkeden) geliyorsanız size **“şartlı mülteci” statüsü** verilecektir;
- İster bir 'Avrupa ülkesinden' ister 'Avrupa dışında bir ülkeden' geliyor olun, eğer
 - savaş veya iç çatışma gibi sebeplerden dolayı kimsenin güvende olmadığı, ayırım gözetmeyen şiddet olayları nedeniyle ülkenize geri dönemeyecek durumda olduğunuza karar verilirse,
 - veya ülkenize geri dönmeniz durumunda ölüm cezasına çarptırılmanız veya hakkınızda verilmiş olan ölüm cezasının infaz edilmesi ya da işkence veya başka türlü onur kırıcı muamelelere maruz kalma tehlikesi altında kalacağınız değerlendirilirse,size **“ikincil koruma” statüsü** verilecektir.

GİGM'in vereceği “uluslararası koruma” statüsü bana ne sağlayacak?

Türkiye'deki mevzuat genel itibarıyla uluslararası koruma statüleri kişilerin uzun vadeli Türkiye'de yerleşmesine veya vatandaşlık almasına imkân sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Bununla beraber, uluslararası koruma başvurunuzun olumlu değerlendirilerek size yukarıda sıralanan 3 tip statüden birinin verilmesi durumunda, ülkenizdeki durum düzelmediği sürece veya sizi uzun vadeli yerleşmeniz için kabul edecek başka bir ülke bulamadığınız sürece “uluslararası koruma statüsü sahibi” olarak Türkiye'de kalmanıza ve bazı hak ve hizmetlerden yararlanmaya devam etmenize izin verilecektir. Başvurunuzla ilgili olumlu karar verilmesine müteakip, ikamet ilinizdeki İGİM size ve varsa beraberinizde bulunan aile bireylerinize birer Uluslararası Koruma Statü Sahibi Kimlik Belgesi düzenleyecektir.

Bu belge Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanan bir kişi olduğunuzu kanıtlar; yasal kimlik belgesi ve ikamet izni yerine geçer; tamamen ücretsizdir. "Şartlı mülteci" ve "ikincil koruma" sahipleri için düzenlenen Uluslararası Koruma Statü Sahibi Kimlik Belgelerinin geçerlik süresi 1 yıldır; 1 yıllık sürenin sonunda geçerlik süresi uzatılır.

Başvurumla ilgili olumsuz karar verilirse bu ne anlama gelir? İtiraz hakkım var mı?

GİGM, uluslararası koruma başvurunuzla ilgili yapılan inceleme ve değerlendirmeler neticesinde Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerini taşımadığınızı kanaat getirirse başvurunuzla ilgili olumsuz bir karar verir. Bu olumsuz karar size yazılı olarak tebliğ edilecektir. Hakkınızdaki olumsuz karara katılmıyorsanız itiraz etme hakkınız vardır.

Hakkınızda verilen olumsuz karara yasada belirtilen süreler içinde itirazda bulunmazsanız bu olumsuz karar kesinleşir. GİGM, hakkında verilen olumsuz karara yasada gösterilen süreler içinde itiraz etmeyen kişilerin, eğer Türkiye'de yasal olarak kalmalarına gerekçe olabilecek başka sebepler yoksa, haklarında sınır dışı kararı verir. Bu sebeple, hakkınızda verilen olumsuz karara aşağıda anlatılan şekilde ve süreler içinde itiraz etmeniz çok önemlidir.

Eğer normal prosedürde değerlendirilen başvurunuzla ilgili verilen olumsuz karara itiraz etmek istiyorsanız,

- 10 gün içinde ikamet ilinizdeki İGİM'e giderek "Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na" iletilmek üzere bir itiraz dilekçesi verebilirsiniz. Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu bir mahkeme değildir; GİGM bünyesinde kurulmuş olan ve uluslararası koruma başvurusu ya panların haklarında verilen olumsuz karar ya da başka işlemler konusunda başvurabilecekleri bir itiraz makamıdır. Eğer Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na itirazda bulunursanız, Komisyonun itirazınızı 15 gün içinde sonuçlandırması gerekir. Eğer Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu itirazınızı reddederse, bu ret kararından itibaren 30 gün içinde yetkili idare mahkemesine ikinci bir itirazda bulunabilirsiniz.
- Dilerseniz yukarıda açıklanan Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na hiç başvurmadan itirazınızı doğrudan idare mahkemesine de yapabilirsiniz. İdare mahkemesinin itiraz başvurunuzla ilgili karar vermesi için herhangi bir süre sınırlaması yoktur.

- Eğer idare mahkemesinin kararı da olumsuz olursa, Bölge istinaf mahkemesi adı verilen üst mahkemeye son bir itirazda bulunma hakkınız vardır.

Eğer başvurunuz “hızlandırılmış usulde” ele alınıyorsa, lütfen bu broşürün sonraki sayfalarında “hızlandırılmış usul” ile ilgili kısımları inceleyiniz.

Acaba itirazım incelenirken sınır dışı edilme riskim var mı?

Türkiye kanunlarına göre, uluslararası koruma başvurunuzla ilgili olumsuz karara yukarıda belirtilen süreler içinde itiraz etmeniz halinde itirazınızla ilgili nihai karar verilene kadar Türkiye’de kalmaya devam etmenize izin verilecektir. Dolayısıyla itiraz başvurunuzu zamanında yaptıysanız, kural olarak itirazınızla ilgili karar verilmeye kadar sizin için herhangi bir sınır dışı edilme tehlikesi söz konusu olmayacaktır. Ancak GİGM’in hakkınızda verilen olumsuz karara itiraz ettiğinizden haberdar olması için itiraz başvurusunda bulunduğunuzu ikamet ilinizdeki İGİM’e bildirmeniz önemlidir.

Hakkınızda verilen olumsuz karara yaptığınız itiraz ya da itirazlar da olumsuz sonuçlanırsa GİGM hakkınızda ayrı bir sınır dışı kararı alacak ve Türkiye’den çıkarılmanızla ilgili işlemleri başlatacaktır. Ancak bu sınır dışı kararına karşı da ayrıca itirazda bulunabilirsiniz. Bu konuda Mülteci Hakları Merkezi’ne, ya da bir avukata veya hukuki destek sağlayan başka bir sivil toplum kuruluşuna danışmanız faydalı olacaktır.

Yetkililer bana başvurumun “kabul edilemez başvuru” olduğunu bildirdi. Bu ne anlama gelir?

Eğer GİGM başvurunuzun incelenmesi sırasında aşağıdaki değerlendirmelerden birini yaparsa, başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna karar verebilir:

- Türkiye’ye doğrudan savaş veya zulüm sebebiyle terk etmek zorunda kaldığınız kendi menşe ülkenizden değil de, sizin için güvenli sayılabilecek başka bir ülkeden geldiğiniz değerlendirilirse; ya da
- Daha önce Türkiye’de yaptığınız uluslararası koruma başvurunuzla ilgili ve verilen olumsuz karara ilişkin itiraz yollarını tükettikten sonra yeniden uluslararası koruma talebinde bulunduysanız, ancak daha önce reddedilen başvurunuzdaki gerekçeleri aynen yinelediğiniz değerlendirilirse; ya da

- Daha önce durumunuzun beraberinde geldiğiniz aile bireyinizin uluslararası koruma başvuru dosyası içinde değerlendirilmesine onay verdikten, yani sizin durumunuzla ilgili ayrı özellikler olmadığını belirttikten sonra, bu aile bireyinizin başvurusu değerlendirme aşamasındayken ya da reddedildikten sonra kendi adınıza ayrı bir başvuru yapmak istediğinizde, sizin durumunuzu aile bireyinizin durumundan ayıran, farklı ve yeni hiçbir gerekçe sunmadığınız değerlendirilirse,

GİGM, başvurunuzun “kabul edilemez” başvuru olduğuna karar verebilir.

GİGM başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna karar verirse, başvurunuzla ilgili başka bir değerlendirme yapmayacak ve uluslararası koruma dosyanızla ilgili incelemeyi durduracaktır.

Eğer, GİGM sizin için güvenli sayılabilecek başka bir ülkeden geldiğinizi değerlendirmişse, sizin Türkiye yerine o ülkenin korumasından yararlanabileceğinize hükmetmiş olur. Bu durumda, GİGM sizi o ülkeye geri göndermek için o ülke makamlarına talepte bulunacaktır. Eğer ülke sizi kabul ederse, o ülkeye geri gönderilmeniz sağlanacaktır. Geri gönderilmenizle ilgili işlemler devam ederken “insani ikamet” statüsüyle Türkiye’de yasal olarak kalmaya devam edebilirsiniz; ancak sığınmacı olarak yararlandığınız bazı hak ve hizmetlerden yararlanmanız mümkün olmayabilir. Eğer sizin için güvenli olacağı değerlendirilen ülke sizi yeniden kabul etmeyi reddederse, o zaman Türkiye’deki uluslararası koruma başvurunuz yeniden işleme alınacak ve hakkınızda olumlu ya da olumsuz bir karar verilebilecektir.

Diğer yandan, yukarıda belirtildiği gibi, durumunuzla ilgili “yeni ve farklı gerekçeler öne sürmeden yeni bir uluslararası koruma başvurusu yaptığımız için” başvurunuz “kabul edilemez” sayıldıysa, bu karara itiraz etmemeniz halinde hakkınızda sınır dışı kararı alınacaktır.

“Kabul edilemez başvuru” kararına itiraz edebilir miyim?

Başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna karar verildiyse, bu karar size yazılı olarak tebliğ edilecektir. Bu karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yetkili idare mahkemesine itirazda bulunabilirsiniz. Mahkemenin itirazınızla ilgili 15 gün içinde bir karar vermesi gerekir.

Başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna dair verilen karara yaptığınız itirazda,

- eğer farklı bir gerekçe öne sürmeden, daha önceki başvuruyu tekrarladığınız için başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna karar verildiyse, durumunuzla ilgili özel bilgileri ve niçin Türkiye’de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerini karşıladığınızı ortaya koymanız gerekir.

- eğer sizin için güvenli kabul edilen başka bir ülkeden Türkiye’ye geldiğiniz için başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna karar verildiyse, ve bu değerlendirmeye katılmıyorsanız, bahsi geçen ülkenin sizin için aslında niçin güvenli sayılmaması gerektiğini ortaya koymanız gerekir.

İdare mahkemesinin itirazınızla ilgili verdiği karar da olumsuz olursa, uluslararası koruma başvurunuzla ilgili başvurabileceğiniz başka bir itiraz yolu yoktur. Bu durumda başvurunuzun “kabul edilemez” olduğuna dair karar kesinleşmiş olur; yani GİGM “güvenli” sayılan başka bir ülkeye geri gönderileceğinizi değerlendirmişse, bunun için işlemleri başlatır veya durumunuzla ilgili farklı bir gerekçe öne sürmeden aynı başvuruyu tekrarladığınız değerlendirilmişse hakkınızda bir sınır dışı kararı alınabilir.

İkamet ettiğim ili izinsiz terk edersem ne olur?

Yasal olarak, GİGM’in ikametiniz için uygun bulunduğu ve kayıtlı bulunduğunuz ilden o ilin İl Göç İdaresi Müdürlüğü yetkililerinin yazılı izni olmadan ayrılmamanız gerekmektedir. İkamet ilinizi izinsiz terk etmeniz durumunda İGİM, uluslararası koruma başvurusu yapanlar için geçerli olan ikamet yükümlülüğüne uymadığınız için başvurunuzu takip etme niyetiniz olmadığını değerlendirir ve sizi uluslararası koruma “başvurunuzu geri çekmiş” sayar. Bu karar, başvurunuzla ilgili işlemlerin sona erdirilmesi anlamına gelir; yani bundan sonra artık uluslararası koruma başvuru sahibi sayılmadığınız için hakkınızda sınır dışı kararı verilebilir. Bu duruma düşmek için, ikamet ilinizi hiçbir şekilde izinsiz olarak terk etmemeniz çok önemlidir.

Uluslararası koruma başvurum “geri çekilmiş sayıldı”. Bu karara itiraz edebilir miyim?

İkamet ilinizi izinsiz terk etmeniz, bireysel mülakat randevunuza üst üste üç defa gelmemeniz gibi bazı durumlarda, ikamet ilinizdeki İGİM, yükümlülüklerinizi yerine getirmediğiniz için uluslararası koruma başvurunuzu takip etme niyetiniz olmadığını değerlendirerek başvurunuzun “geri çekilmiş sayılmasına” karar verebilir. Bu karara itiraz hakkınız vardır, ancak bu itirazınızı aşağıda belirtilen süreler içinde yapmamanız durumunda hakkınızda sınır dışı kararı verilebilir.

Başvurunuzun “geri çekilmiş sayılması” kararına aşağıda anlatılan genel itiraz usullerine göre itirazda bulunabilirsiniz. Buna göre,

- Dilerseniz kararın verilmesinden itibaren 10 gün içinde Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na itirazda bulunabilirsiniz. Komisyon'un itirazınızı 15 gün içinde sonuçlandırması gerekir.

Ancak Komisyon bu süre içinde karar veremezse, beklemek istemezseniz ya da Komisyon'un kararı olumsuz olursa kararın tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirsiniz. İdare mahkemesinin itirazınızı sonuçlandırması için bir süre sınırlaması yoktur.

- Ya da eğer isterseniz, Uluslararası Koruma Değerlendirme Komisyonu'na hiç başvurmayarak, başvurunuzun "geri çekilmiş sayıldığına" dair karardan itibaren 30 gün içinde doğrudan yetkili idare mahkemesine başvurabilirsiniz. İdare mahkemesinin itirazınızı sonuçlandırması için bir süre sınırlaması yoktur.
- Eğer yetkili idare mahkemesine yaptığınız itiraz da olumsuz sonuçlanırsa, bir üst mahkeme olan Bölge İstinaf Mahkemesi'ne son kez itirazda bulunabilirsiniz.

Başvurunuzun "geri çekilmiş sayıldığına" dair karara yukarıda açıklandığı gibi ve belirlenen süreler içinde itiraz ederseniz, itirazınızla ilgili süreçler sonuçlanana kadar hakkınızda sınır dışı kararı alınmaz.

İkamet ilimi değiştirmek istiyorum. Acaba mümkün müdür?

Uluslararası koruma başvurusu yapanların kendileri için belirlenen ikamet ilinde değişiklik yapılması ancak bazı istisnai durumlarda mümkün olabilir. İkamet ilinizi değiştirmek istiyorsanız, şu anda kayıtlı olduğunuz ildeki İGİM'e dilekçe vermeniz gerekir. İkamet ili değişiklik talepleri genelde aşağıdaki iki durumda kabul edilebilmektedir:

- Eğer başka bir ilde yasal olarak ikamet eden yakın aile üyeleriniz varsa onların yaşadığı ile sevk edilmeyi talep edebilirsiniz. GİGM'in değerlendirmesine göre, anne, baba, kardeş, eş, çocuk, büyükanne ve büyükbaba yakın aile üyesi sayılabilmektedir.
- Eğer ciddi bir sağlık sorununuz varsa ve bu sağlık sorununun tedavisi halihazırda ikamet ettiğiniz ildeki devlet hastanelerinde yapılamıyorsa, tedavinizin yapılabileceği başka bir ile sevk edilmeyi talep edebilirsiniz. Bu durumda, tedavinizin sağlanabileceği herhangi başka bir ile sevkiniz yapılabilir.

Bu iki durum dışındaki sebeplerden dolayı başka bir ile sevk edilmeyi istiyorsanız, yine gerekçelerinizi belirten bir dilekçeyle ikamet ilinizdeki İGİM'e başvurmanız gerekir. İkamet ili değişiklik talebiniz GİGM tarafından karara bağlanacaktır.

Sınır dışı amacıyla idari gözetim altındayım; bir Geri Gönderme Merkezi'nde tutuluyorum. Uluslararası koruma başvurusu yapma hakkım var mı?

Evet; hareket halindeyken ya da Türkiye'de yasal giriş veya kalış koşullarını taşımadığınız için idari gözetim altına alındıktan sonra, hatta hakkınızda sınır dışı kararı alındıktan sonra dahi, eğer ülkenize geri gönderilmeniz ya da sınır dışı edilmeniz durumunda ciddi bir zarar göreceğinize inanıyorsanız ve durumunuzun Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerine uyduğunu düşünüyorsanız, uluslararası koruma talebinde bulunma hakkınız vardır. Bu durumda, talebinizi tutulduğunuz yerdeki görevlilere ifade edebilirsiniz. Böyle bir talebiniz olduğunda başvurunuzun en kısa sürede işleme konması gerekmektedir.

Geri Gönderme Merkezleri'nde idari gözetim altındayken uluslararası koruma talebinde bulunan kişiler, uluslararası koruma başvuruları değerlendirilirken en fazla 30 gün süreyle idari gözetim altında tutulmaya devam edilebilir.

Uluslararası koruma başvurum incelenirken idari gözetim altında kalacağım söylendi. Bu ne anlama geliyor? İtiraz edebilir miyim?

GİGM belirli durumlarda uluslararası koruma başvurusu yapan ve başvurusu inceleme aşamasında olan kişileri en fazla 30 gün süreyle idari gözetim altında tutmaya karar verebilir. Çoğunlukla zaten daha önceden Türkiye'de yasal giriş ve kalış kurallarına uymadığı için ya da sınır bölgelerinde hareket halindeyken yakalanan kişilerin yaptığı uluslararası koruma başvurularıyla ilgili olarak böyle bir idari gözetim kararı verilebilmektedir.

Eğer başvurunuz incelenirken idari gözetim altında kalmaya itirazınız varsa, yetkili Sulh Ceza Hakimliği'ne itiraz edebilirsiniz. Sulh Ceza Hakimliği'nin itirazınızı 5 gün içinde sonuçlandırması gerekir.

Uluslararası koruma başvurunuzun alınmasına rağmen idari gözetimde tutulmanıza karar verilmişse, bu uygulamanın yasada gösterilen gerekçelerle uyumlu olup olmadığı, serbest bırakılmanızı gerektirecek hukuki sebepler bulunup bulunmadığı konularında bizim kuruluşumuz Mülteci Hakları Merkezi'ne, ya da bir avukata veya hukuki destek sağlayan başka bir sivil toplum kuruluşuna danışmanız faydalı olacaktır.

İdari gözetim altındayken uluslararası koruma başvurusu yaptım. Bana başvurumun “hızlandırılmış usulle” değerlendirileceği söylen-di. Bu ne anlama geliyor?

Türkiye'nin sığınma mevzuatına göre, belirli durumlarda GİGM uluslararası koruma başvurusu yapan bir kişinin dosyasının normal usulle değil “hızlandırılmış usulle”, yani daha çabuk işleyen bir prosedürle değerlendirilip sonuca bağlanmasına karar verebilir.

Normal prosedürde değerlendirilen bir dosyayla ilgili 6 ay içinde karar verilmesi gerekirken “hızlandırılmış usulle” değerlendirilen bir başvuruda kişiyle kayıt tarihinden itibaren 3 gün içinde bireysel mülakat gerçekleştirilmesi, mülakattan itibaren de 5 gün içinde başvuruya ilgili karar verilmesi gerekir.

GİGM bazı durumlarda ayrıca, başvurusu “hızlandırılmış usulle” değerlendirilmesine karar verilen kişilerin bu inceleme sırasında idari gözetim altında tutulmasına veya zaten daha önceden idari gözetim altındaysa tutulmaya devam edilmesine de karar verebilir. Ancak başvurunuzun hızlandırılmış usulle değerlendirilmesi mutlaka idari gözetim altına alınacağınız anlamına gelmez. Sığınma başvurusu yapan bir kişinin idari gözetim altına alınması tamamen ayrı bir değerlendirme ve karara tabidir.

GİGM'in başvuruları bazı hallerde “hızlandırılmış usulle” değerlendirmeye karar vermesinin sebebi, bu başvuruların samimi olmayan veya sığınmayla ilgili olmayan amaçlara yönelik yahut olumsuz karar çıkması muhtemel başvurular olduğuna dair ihtimal bulunduğunu düşünmesidir. Örneğin: hakkınızda sınır dışı kararı verildikten sonra uluslararası koruma başvurusu yaptıysanız; ya da kimliğinizin veya uyruğunuzun tespit edilmesini güçleştirmek için kimlik veya seyahat belgelerinizi kötü niyetle sakladığınızı ya da imha ettiğiniz düşünülürse; ya da daha önceden ikamet ilinizi izinsiz terk ettiğiniz için başvurunuzun “geri çekilmiş sayılmasından” sonra yeniden başvurmak isterseniz; ya da başvuru sırasında ülkenize dönemeyecek durumda olduğunuzla dair herhangi bir bilgi sunmamışsanız, GİGM dosyanızı “hızlandırılmış usulde” değerlendirmeyi tercih edebilir.

Bununla beraber, başvurunuzun “hızlandırılmış usulle” değerlendirilmesi olumsuz karar verileceği anlamına gelmez. Başvurunuz “hızlandırılmış usulle” değerlendirilse dahi, tıpkı normal usulle incelenen başvurularda olduğu gibi, sizinle bir bireysel mülakat yapılacak; ülkenizi terk etme sebepleriniz ve niçin geri gitmekten korktuğunuz konusunda ayrıntılı açıklamalar yapmanız ve varsa destekleyici belgeler sunmanız için fırsat verilecek; ayrıca ihtiyaç varsa tercüman hizmetinden yararlanmanız sağlanacaktır. Bu fırsatları iyi kullanarak, durumunuzla ilgili bütün bilgi ve belgeleri yetkililerle paylaşmanız son derece önemlidir.

Başvurum “hızlandırılmış usulle” değerlendirilip olumsuz karar verildi. İtiraz edebilir miyim?

Uluslararası koruma başvurunuz ister normal prosedürde değerlendirilmiş olsun isterse “hızlandırılmış usulle” değerlendirilmiş olsun başvurunuzla ilgili verilen olumsuz karara itiraz etme hakkınız vardır.

Olumsuz karar size yazılı olarak tebliğ edilecektir. “Hızlandırılmış usulde” incelenen başvurularla ilgili verilen olumsuz karara karşı en geç 15 gün içinde yetkili idare mahkemesine itirazda bulunabilirsiniz. İdare mahkemesinin itirazınızı en geç 15 gün içinde sonuçlandırması gerekir.

Hakkınızda verilen olumsuz karardan itibaren, yasal itiraz süresi olan 15 günlük süre boyunca; ayrıca bu süre içinde itirazda bulunmanız halinde mahkemenin itirazınızla ilgili değerlendirmesi sonuçlanana kadar Türkiye’de kalmanıza izin verilecek, hakkınızda ayrıca bir sınır dışı kararı verilmeyecektir.

Ancak olumsuz karara karşı itiraz başvurusu yaptığınızı bulduğunuz ildeki İGİM görevlilerine bildirmeniz çok önemlidir. Eğer başvurunuzla ilgili olumsuz karar çıktığı anda idari gözetim altında tutuluyorsanız, sizin veya avukatınızın itiraz başvurusu yaptığınızı idari gözetim altında tutulduğunuz yerdeki yetkililere haber vermesi çok önemlidir.

Eğer idare mahkemesine yaptığınız itiraz da olumsuz sonuçlanırsa, başvurunuzla ilgili verilen olumsuz karar kesinleşmiş olur; yani artık bundan sonra itirazda bulunabileceğiniz başka bir üst mahkeme yoktur. Bu durumda, GİGM, Türkiye’de uluslararası koruma kriterlerini taşımadığınız için hakkınızda ayrıca bir sınır dışı kararı verebilecektir.

Hakkınızda eğer böyle bir sınır dışı kararı verilirse, bu karara karşı da yine bir yargısal itirazda bulunma hakkınız vardır. Böyle bir durumla karşılaşırsanız seçeneklerinizi değerlendirmek için bizim kuruluşumuz Mülteci Hakları Merkezi’yle veya başka bir avukat ya da hukuki destek sağlayan sivil toplum örgütüyle temasa geçmeniz faydalı olacaktır.

Daha önce yaptığım uluslararası koruma başvurusu reddedilmiş ve hakkımda sınır dışı kararı alınmıştı. Yeniden başvuru yapabilir miyim?

Daha önce Türkiye’de yaptığınız uluslararası koruma başvurusu reddedilmiş ve hakkınızda sınır dışı kararı alınmış olsa dahi, kişisel durumunuzda ya da ülkenizdeki duruma dair yeni gelişmeler varsa ve bu yüzden ülkenize geri gönderilmeniz halinde ciddi zarar göreceğinizi düşünüyorsanız, yeni gelişmeler ışığında Türkiye’de uluslararası korumadan yararlanma kriterlerini taşıdığınızı düşünüyorsanız, sınır dışı amacıyla idari gözetim altında tutulduğunuz yerdeki yetkililere bu durumu anlatarak yeniden uluslararası koruma talebinde bulunabilirsiniz.

Ancak eğer GİGM daha önce reddedilen başvurunuzu aynen tekrarladığınızı, durumunuzun yeniden ele alınmasını gerektiren herhangi bir yeni gelişme ya da bilgi olmadığını değerlendirirse yeni talebinizin “kabul edilemez” olduğuna karar verebilir. Bu durumda yeni başvurunuzla ilgili herhangi bir işlem yapılmayacak, daha önceki hukuکی durumunuz aynen devam edecektir. Bununla beraber, hakkınızda verilen sınır dışı kararına karşı ayrıca itirazda bulunma hakkınız vardır.

Diğer yandan, eğer GİGM yeni talebinize ilişkin sunduğunuz bilgi ve belgelere bakarak durumunuzun yeniden ele alınması gerektiğini değerlendirirse yeni başvurunuz işleme konacaktır. Böyle durumlarda genellikle kişilerin yeni uluslararası koruma başvuruları “hızlandırılmış usulle” incelenmektedir. Ayrıca başvurunuzun incelenmesi sırasında en fazla 30 gün süreyle idari gözetim altında tutulmaya devam edilmenize karar verilebilir.

Daha önce Türkiye’de uluslararası koruma başvurusu yapmıştım ancak sonra vazgeçip ülkeme dönmüştüm. Tekrar geldim, yeniden başvuru yapabilir miyim?

Daha önce Türkiye’de sığınma başvurusu yapmış, ancak sonra vazgeçip ülkesine dönen kişilerin Türkiye’ye tekrar gelip yeniden uluslararası koruma başvurusu yapması mümkündür. Bu durumda, başvuru esnasında GİGM yetkililerine yeniden Türkiye’ye dönmenize sebep olan gelişmeleri, niçin artık ülkenizde kendinizi güvende hissetmediğinizi, ülkenizdeki veya sizin özel durumunuzdaki yeni gelişmeleri açıklamamanız gerekir. Çünkü daha önce yaptığınız uluslararası koruma başvurusundan vazgeçip kendi isteğinizle ülkenize dönmüş olmanız, ülkenizde herhangi bir güvenlik problemi ya da başka ciddi sorunlarınız olmadığının işareti olarak görülecektir.

Eğer GİGM durumunuzun yeniden ele alınmasını gerektiren herhangi bir yeni gelişme ya da bilgi olmadığını değerlendirirse yeni talebinizin “kabul edilemez” olduğuna karar verebilir. Bu durumda yeni başvurunuzla ilgili herhangi bir işlem yapılmayacaktır. “Kabul edilemez” başvuru değerlendirmesi ve itiraz yollarıyla ilgili olarak bu broşürün önceki sayfalarında yer alan ilgili kısımları inceleyebilirsiniz.

Diğer yandan, eğer GİGM yeni talebinize ilişkin sunduğunuz bilgi ve belgelere bakarak durumunuzun yeniden ele alınmasını gerektiren yeni gelişmeler olabileceğini değerlendirirse yeni başvurunuz işleme konacaktır.

GİGM’e yapacağım “uluslararası koruma” başvurusunun yanı sıra niçin Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği’ne (BMMYK) de kayıt olmam gerekiyor? BMMYK bana nasıl bir yardımda bulunacak?

Savaş ve zulüm olaylarından dolayı ülkelerini terk edip başka ülkelere sığınan mültecilerin korunmasıyla ilgili sorumluluk öncelikli olarak sığındıkları devletlerin hukuki sorumluluğudur. Diğer yandan dünyanın her yerinde sığınmacıların korunmasıyla ilgili konularda katkı yapmak üzere görev verilmiş uzman Birleşmiş Milletler kuruluşu olan BMMYK, bu konuda devletlerle yakın işbirliği içindedir. Bu çerçevede BMMYK Türkiye Temsilciliği, Türkiye’ye gelip sığınma ihtiyacı olan kişilerin durumlarını takip etmek, sığınmacıların Türkiye’deki ihtiyaçları ve karşılaştıkları sorunlar konusunda GİGM ve diğer devlet kurumlarıyla temas içinde olmak ve BMMYK’ya sağlanan kotalar ölçüsünde Türkiye’de bulunan sığınmacılardan bazılarının uzun vadeli yerleşebilecekleri başka ülkelere kabulünü sağlamak amaçlarına yönelik faaliyetler yürütür.

Türkiye’ye sığınmak isteyen kişilerin GİGM’e yapacakları uluslararası koruma başvurusunun yanı sıra, bu başvuru öncesinde veya sonrasında BMMYK’nın Ankara’da bulunan Kayıt Merkezi’ne giderek BMMYK sistemine de kayıt olmaları gerekmektedir. BMMYK böylece Türkiye’de sığınma ihtiyacı olan bir yabancı olduğunuzdan haberdar olmuş olur; sizi Türkiye Devleti’nin korumasından yararlanmak için atmanız gereken adımlar ile uymanız gereken yükümlülükler konusunda bilgilendirir ve akabinde uluslararası hukuk kriterlerine göre gerçekten ülkenize dönemeyecek durumda olup olmadığını, bu sebeple başka bir devletin yasal korumasına ihtiyaç duyup duymadığınız konusunda kendi inceleme ve değerlendirmesini yapar.

Bu broşürün devam eden kısımlarında açıklanacağı üzere, BMMYK’nın Türkiye’de sığınma ihtiyacı olan ve GİGM’e uluslararası koruma başvurusu yapan kişilerle ilgili kendi yaptığı incelemeler, GİGM’in yaptığı değerlendirmeleri tamamlayıcı niteliktedir. BMMYK ayrıca kendi yaptığı inceleme ışığında imkân olursa uzun vadeli yerleşmeniz için sizi kabul edecek başka bir ülke bulmak için gayret gösterecektir.

BMMYK kaydımı nasıl yaptırabilirim?

Mevcut uygulamada, sığınmacılar genellikle GİGM'e yapacakları "uluslararası koruma" başvurusundan önce BMMYK'ya müracaat ederek önce BMMYK kayıtlarını tamamlamaktadır.

BMMYK kaydınızı yaptırmak için Ankara'da BMMYK'nın yeni gelen sığınmacıları kaydetmek için kullandığı merkeze şahsen gitmeniz gerekir. Bu Merkez'de BMMYK yetkilileri, bir sivil toplum örgütü olan ve BMMYK ile ortaklık içinde bulunan Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği (SGDD-ASAM) görevlileri ile işbirliği içinde yeni gelen sığınmacıların BMMYK sistemine kaydını gerçekleştirir. Bu Merkez'in adres ve iletişim bilgileri aşağıda sunulmaktadır.

SGDD-ASAM / BMMYK Kayıt Merkezi:

Aşağı Dikmen Mahallesi, Galip Erdem Caddesi, No:42

Çankaya / ANKARA

Tel: 0312 427 55 83 ve 0312 212 60 12

Faks: 0312 212 60 14

GİGM ve BMMYK hakkında ayrı ayrı incelemeler yapıp, ayrı ayrı kararlar mı veriyor?

Evet; GİGM ve BMMYK prosedürleri bu iki kurumun birbirinden ayrı olarak yürüttüğü ve ayrı işlev ve sonuçları olan iki prosedürdür.

Türkiye'de uluslararası korumadan yararlanıp yararlanamayacağınızla ilgili değerlendirmeyi yapacak ve karar verecek olan resmi devlet kurumu GİGM'dir. GİGM bu broşürde açıklanan kriter ve usullere göre başvurunuz hakkında bir değerlendirme yapacak, olumlu veya olumsuz bir karar verecektir. GİGM'in yürüttüğü "uluslararası koruma" başvuru ve değerlendirme prosedürü, BMMYK'nın hakkınızda yapacağı incelemelerden tamamen ayrı bir süreçtir.

BMMYK prosedürünün amacı, Birleşmiş Milletler'in sığınmacılar konusunda görev verilmiş olan uzman kuruluşu olarak BMMYK'nın Türkiye'ye sığınan ve yasal korumaya ihtiyaç duyan kişilerden haberdar olması; bu kişilerin uluslararası hukuk kriterlerine göre, ülkelerine dönemeyecek durumda oldukları için başka bir devletin yasal korumasına ihtiyaç duyup duymadıkları konusunda BMMYK'nın kendi incelemelerini yapmasına imkân sağlamaktır. BMMYK'nın sizinle ilgili yapacağı incelemeler, GİGM uluslararası koruma prosedüründen tamamen bağımsız ve ayrı olarak gerçekleştirilecektir.

Bununla beraber, son yıllarda Türkiye'ye gelen sığınmacı sayısı çok arttığından dolayı, BMMYK'nın, sınırlı personel kapasitesinden ötürü, bu şekilde kendi sistemine kaydedtiği bütün sığınmacılarla bireysel mülakatlar gerçekleştirilmesi ve ayrıntılı bir inceleme yaparak karar vermesi mümkün olmamaktadır. Kişilerin BMMYK dosyalarıyla ilgili mülakat ve kararlar ilgili bekleme süreleri uzamaktadır. Ayrıca bazı durumlarda BMMYK, kişilerle ilgili GİGM'in "uluslararası koruma" değerlendirmesinden ayrı olarak kendi ayrıntılı değerlendirmesini yapmaya gerek görmeyebilir. Bu sebeple, BMMYK'nın sistemine kayıt yaptırmış olmanız mutlaka BMMYK tarafından bir bireysel mülakata çağrılacağınız ve BMMYK'nın hakkınızda bir karar vereceği anlamına gelmez.

BMMYK son yıllarda özel hassasiyetleri ve kırılabilirlikleri olan kişilerle ilgili inceleme ve işlemlere öncelik vermeye başlamıştır. Kurum bu durumda olan kişilerle ilgili kendi hukuki incelemesini daha çabuk bir şekilde tamamlamaya, bu kişilerin GİGM'deki dosyalarıyla ilgili gelişmeleri daha yakından takip etmeye ve bir yandan da onları uzun vadeli yerleşmek üzere kabul edecek başka ülkeler bulmak için gayret etmektedir.

BMMYK'nın benimle ilgili yapacağı inceleme GİGM'e yaptığım "uluslararası koruma" başvurusunu etkileyecek mi?

BMMYK sizinle ilgili yaptığı inceleme sonucunda, uluslararası hukuka göre kendi ülkesinin korumasından yararlanamadığı için başka bir devletin korumasına ihtiyaç duyan bir kişi olduğunuza kanaat getirirse size bir "BMMYK Mülteci Tanınma Belgesi" düzenler. Bu belge, BMMYK'nın tamamen kendi tüzüğüne göre düzenlediği bir belgedir; Türkiye'deki yasal statünüz ve GİGM'e yaptığınız "uluslararası koruma" başvurunuz açısından doğrudan bir hukuki etkisi yoktur.

BMMYK'nın dosyamla ilgili olumsuz karar verdiğini öğrendim. Bu ne anlama gelir? İtiraz edebilir miyim?

BMMYK yetkilileri, sunduğunuz bilgi ve belgeler ışığında ülkenize güvenli olarak geri dönebileceğinize kanaat getirirse BMMYK'daki dosyanızla ilgili olumsuz karar verebilir. BMMYK eğer hakkınızda olumsuz bir karar verirse bunu size bir mektupla yazılı olarak bildirecektir.

BMMYK'nın hakkınızda vereceği olumsuz karar, GİGM'e yaptığımız "uluslararası koruma" başvurunuzu doğrudan etkilemez; ancak GİGM yetkilileri BMMYK'nın hakkınızdaki olumsuz kanaatini, Türkiye'de uluslararası koruma ihtiyacınız olmadığına dair kuvvetli bir gösterge olarak kabul edebilir. Ayrıca BMMYK dosyanızla ilgili olumsuz karar verilirse başka bir ülkeye yerleştirilmekle ilgili şansınız kalmamış olacaktır. Bu yüzden eğer BMMYK'nın hakkınızda verdiği olumsuz kararın hatalı olduğunu düşünüyorsanız bu karara itiraz etmeniz ve BMMYK'nın dosyanızı yeniden ele almasını talep etmeniz önemlidir.

BMMYK'nın verdiği olumsuz karara bir itiraz mektubu hazırlayarak yazılı olarak itiraz edebilirsiniz. İtiraz mektubunda BMMYK'nın size gönderdiği olumsuz karar mektubunda belirtilen gerekçelere dair açıklamalar getirmeniz gerekir. İtiraz mektuplarını BMMYK içindeki İtiraz Birimi değerlendirecektir. Bu değerlendirme sonucunda BMMYK sizi yeniden bir görüşme yapmaya çağırabilir; ya da itiraz mektubunuzda sunduğunuz ilave açıklamaları yeterli bulmayarak başvurunuzla ilgili ikinci kez olumsuz karar verir ve dosyanızı nihai olarak kapatır. Eğer BMMYK dosyanızı nihai olarak kapattıysa, dosyanızın BMMYK tarafından yeniden açılarak yeniden ele alınması yalnızca çok istisnai koşullarda mümkündür.

BMMYK tarafından verilen ilk ret ve ikinci ret (dosyanın kapatılması) kararları ve itiraz yolları konusunda destek almak için bizim kuruluşumuz Mülteci Hakları Merkezi'ne başvurabilirsiniz.

BMMYK dosyamın kabul edildiğini öğrendim. Acaba BMMYK bana uzun vadede yerleşebileceğim başka bir ülke bulabilecek mi?

BMMYK, Türkiye Devleti'ne "uluslararası koruma" başvurusu yapan ve BMMYK'ya kayıt yaptıran kişilerden bir kısmını uzun vadede yerleşmek üzere kendilerini kabul edecek ülkelere yerleştirmek için gayret göstermektedir.

Sığınmacıların halihazırda sığınmış buldukları ülkeden başka bir ülke tarafından uzun vadeli yerleşmek üzere kabul edilmeleri bir hak değildir. Dünyada başta ABD, Kanada ve Avustralya olmak üzere az sayıda ülke her sene kotalar belirlemekte, BMMYK ile iş birliği içinde halihazırda başka ülkelerde bulunan az sayıda sığınmacıyı uzun vadeli yerleşmek üzere kabul etmek için taahhütte bulunmaktadır. Ancak dünyadaki mülteci nüfusu bu az sayıda yerleştirme ülkesinin BMMYK'ya sağladığı kotaların çok üzerindedir. Bu yüzden BMMYK, Türkiye ve başka ülkelerdeki sığınmacılar arasından, özellikle hassas durumda olduğunu tespit ettikleri bir kısım sığınmacıyı bu yerleştirme ülkelerine yönlendirmeye çalışmaktadır. Bununla beraber, yerleştirme ülkeleri de kabul edecekleri mültecileri belirlerken bazı uyruklara ya da bazı profillere öncelik vermekte ve BMMYK'dan kendilerine yerleştirme dosyaları sunarken bu öncelikleri dikkate almasını beklemektedir.

Son yıllarda Türkiye'ye sığınan kişilerin sayısında büyük bir artış olmuştur. Buna karşılık, yerleştirme ülkelerinin BMMYK Türkiye Temsilciliği'ne her yıl sağladıkları kotolar sınırlıdır. Bu yüzden BMMYK'nın Türkiye'de bulunan sığınmacılardan çok azına bir yerleştirme ülkesi bulabilmesi mümkün olmaktadır. Bugün Türkiye'de bulunan sığınmacıların çoğunun BMMYK aracılığıyla başka ülkelere yerleştirilmesi muhtemelen hiç mümkün olmayacaktır. Bu yüzden, mutlaka BMMYK aracılığıyla Türkiye'den başka bir ülkeye yerleştirilebileceğiniz yönünde bir beklentiye girmemeniz gerekir.

Bu yüzden sizin için en önemli başvuru GİGM'e yaptığımız "uluslararası koruma" başvurusudur. Eğer bu başvuru olumlu sonuçlanırsa, uzun vadeli yerleşecek başka bir ülke bulamasanız da Türkiye'de kalmaya ve bazı temel hak ve hizmetlerden yararlanmaya devam edebileceksiniz. Ayrıca, BMMYK yerleştirme süreci için tespit edeceği sığınmacıların aynı zamanda GİGM uluslararası koruma başvurularını yapmış olmalarını ve Türkiye'deki yasal yükümlülüklerini titiz bir şekilde takip etmelerini şart koşmaktadır. Bununla beraber, BMMYK sizin özellikle hassas durumda olduğunuzu değerlendiriyorsa, sizi uzun vadeli kabul edecek bir yerleştirme ülkesi bulmak için elinden gelen gayreti gösterecektir.

Türkiye'deyken Elçilik ve Konsolosluklar aracılığıyla başka ülkelere iltica etmek için başvuruda bulunabilir miyim?

Uluslararası hukuka göre başka bir ülkede sığınma başvurusu yapmak için o ülkenin sınırlarına kadar ulaşmış olmanız gerekir. Örneğin Türkiye'de bulunuyorken Almanya'ya veya Fransa'ya iltica başvurusunda bulunmanız mümkün değildir. Türkiye'de bulunduğunuz sürece sizin sığınma başvurunuzu almak ve eğer savaş veya zulüm sebebiyle kendi ülkenize dönmeniz mümkün olamıyorsa Türkiye'de kalmanıza müsaade etmek Türkiye Devleti'nin sorumluluğudur. Bunun için de GİGM'e "uluslararası koruma" başvurusu yapmanız gerekir. Aynı şekilde örneğin Almanya'da veya Fransa'da uluslararası koruma başvurusu yapabilmek için önce bu ülkelere ulaşmanız gerekir.

Şu an için, Türkiye'de bulunan sığınmacıların yasal yollardan başka bir ülkeye kabul edilebilmelerini sağlayan başlıca mekanizma BMMYK aracılığıyla yürütülen yerleştirme prosedürüdür. Ancak yerleştirme prosedürü bir ülkeye iltica etmekten farklıdır. Savaş veya zulüm sebeplerinden ülkenizi terk etmek zorunda kalmış bir kişi olarak Türkiye'ye yasal olarak sığınma hakkınız vardır. Oysa Türkiye'den BMMYK aracılığıyla belirli sayıda mülteci kabul eden ülkelerin sizi kabul etme yükümlülüğü yoktur; sizi ancak eğer isterlerse kabul ederler ya da kabul etmeyebilirler.

Bunun dışında, bazı ülkeler, çok istisnai durumlarda, Türkiye'de sığınmacı olarak bulunan kişilere insan hakları veya başka gerekçelerle vize vererek o ülkeye seyahat etmelerine imkân sağlayabilmektedir. Ancak bu çok istisnai bir uygulamadır.

Başka bir ülkede bulunan, ayrı düştüğüm yakın aile bireylerim var. Acaba Türkiye’de veya onların bulunduğu ülkede aile birleşimi hakkımız var mı?

Başka bir ülkeye ulaşmış ve orada yaptığı sığınma başvurusu kabul edilmiş olan yakın bir aile bireyiniz varsa, o yakın aile bireyinizin o ülkedeki aile birleşimi hakkı çerçevesinde o ülkeye kabul edilmeniz mümkün olabilir. Bunun için bir aile birleşimi başvurusu yapmanız gerekir. Bunun için bazı ülkeler bu başvuruyu kendilerinde sığınmacı olarak bulunan aile bireyinizin sizin adınıza yapmasını ister; bazı ülkeler ise sizin – yani Türkiye’de bulunan aile bireyinin- o ülkenin Türkiye’deki elçilik veya konsolosluklarına yapmanızı ister. Aile birleşimi başvurularıyla ilgili kararları o ülkenin makamları verir. BMMYK’nın ya da GİGM’in o ülke makamlarının bu konuda yapacakları değerlendirmelere herhangi bir etkisi yoktur.

Türkiye kanunlarına göre, eğer Türkiye’de yapacağınız “uluslararası koruma” başvurusu olumlu sonuçlanır ve size GİGM tarafından bu broşürün önceki sayfalarında açıklanan “mülteci” statüsü veya “ikincil koruma” statüsünden biri verilirse, Türkiye dışında bulunan eşinizin, ergin olmayan çocuklarınızın ve/veya ergin olan ama çeşitli sebeplerden anne-babaya bağımlı sayılan çocuklarınızın “aile ikamet izni” çerçevesinde yasal olarak Türkiye’ye gelmelerine izin verilmesini talep edebilirsiniz.

Ancak bu noktada aile ikamet izni alabilme şartlarının Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nda oldukça yüksek olarak tabir edebilecek bir eşikte olduğu; ancak bu şartların yetkili makamlar tarafından takdire dayalı bir şekilde mülteci ya da ikincil koruma statüsü sahipleri için aranmayabileceği hatırlanmalıdır.

Uluslararası koruma başvurumla ilgili konularda bilgi ve danışma desteğine nasıl ulaşabilirim?

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’na göre uluslararası koruma başvurunuzla ilgili konular için bir avukatın yardımından veya sivil toplum örgütünün bilgilendirme ve destek hizmetlerinden faydalanmanızın önünde herhangi bir engel yoktur.

Mülteci Hakları Merkezi gibi sivil toplum örgütlerinin sağladığı bilgilendirme ve destek hizmetleri ücretsizdir.

Ancak bir özel avukatın hukuki yardım hizmetinden yararlanabileceğiniz gibi; avukat ücreti ödeyecek maddi imkanlarınız bulunmaması halinde ikamet ilinizdeki baronun Adli Yardım Servisi'ne başvurarak ücretsiz avukat talebinde bulunabilirsiniz. Adli Yardım Servisi'nden görevlendirilen avukatların ücretlerini baro ödemektedir. Ancak Adli Yardım Servisi'ne yapacağınız taleple ilgili olumlu karar verilip verilmeyeceği kararını baro sizin maddi durumunuz ve hukuki destek talep ettiğiniz sorunla ilgili ön incelemesinden sonra verecektir.

Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye'de koruma arayan kişilere ücretsiz olarak bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye'deki koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize başvurabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi'nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'yle ilişkisi var mı?

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve iş birliği yapmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Mülteci Hakları Merkezi'nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmeksizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmeniz tamamen gizli tutulacaktır.

Sizinle paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerin gizliliğine ilkesel olarak saygı göstermekte ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi İletişim Bilgileri:

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda her türlü sorunuz ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili ücretsiz hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında ofisi-mize gelebilir ya da aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak bize ulaşabilirsiniz.

 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

 +90 212 292 48 30

 +90 212 292 48 33

 info@mhd.org.tr

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Rights Turkey

📍 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

☎ +90 212 292 48 30

📠 +90 212 292 48 33

✉ info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi**'nin Amerikalı sivil toplum örgütü **Refugee Solidarity Network** ve **Hollanda Mülteci Konseyi** işbirliğiyle ve **ABD Dışişleri Bakanlığı Nüfus, Mülteciler ve Göç Bürosu**'nun desteğiyle yürüttüğü bir proje kapsamında hazırlanmıştır.

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Solidarity Network

ABD Dışişleri Bakanlığı
Nüfus, Mülteciler ve Göç
Bürosu